

**Извештај о резултатима спровођења
АКЦИОНОГ ПЛАНА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ
ПРОГРАМА ВЛАДЕ 2023.-2026.**

април 2024.

УВОД

Влада Републике Србије усвојила је Акциони план за спровођење Програма Владе за период од 2023. до 2026. године (АПСПВ 2023-2026) у фебруару 2023. године. Акциони план садржи циљеве и планиране резултате за њихово достизање за период од четири године. На образложен предлог Владе, расписани су ванредни избори за Народну скупштину 1. новембра 2023, који су одржани 17. децембра 2023.

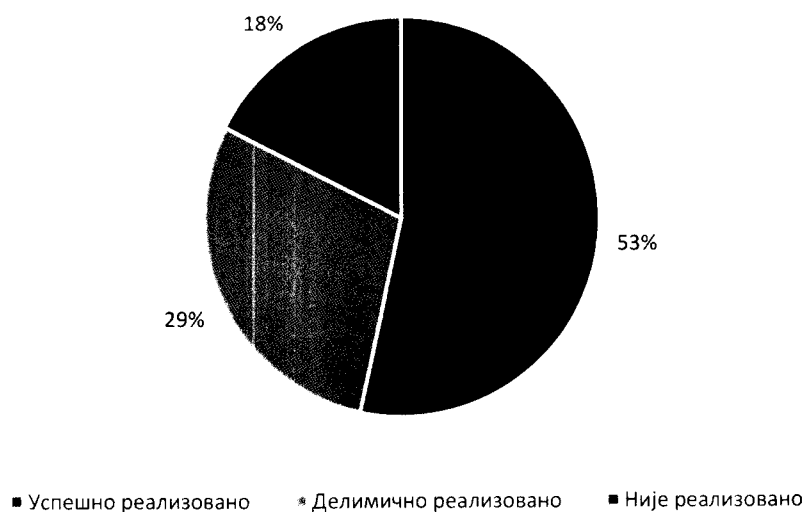
У периоду спровођења АПСПВ 2023-2026, Влада Републике Србије је остварила више од половине планираних резултата за 2023. годину, односно 53%, а за још 29% је створила предуслове за реализацију у кратком року.

Влада Републике Србије је прилагодила своје приоритете геополитичкој ситуацији, стављајући у први план одрживост и стабилност привредног развоја. Стога, уложени су велики напори како би се обезбедило стабилно снабдевање домаћег тржишта храном, енергијом и енергентима и очувала макроекономска стабилност уз одрживи раст БДП.

Пољопривредна производња је током 2023. године остварила висок раст упркос бројним изазовима са којима се сектор пољопривреде суочио током године. Влада Републике Србије активно је радила на диверсификацији извора снабдевања енергентима. Пажња је била усмерена и на заштиту природе и одрживо управљање отпадом и изградњу система за управљање и пречишћавање отпадних вода. Настављена је дигитализација јавне управе, а интензивирана је и системска подршка развоју вештачке интелигенције. Када је реч о безбедности деце, унапређена је национална платформа „Чувам те” за превенцију и сузбијање насиља које укључује децу. Откривен је значајан број кривичних дела са елементима корупције.

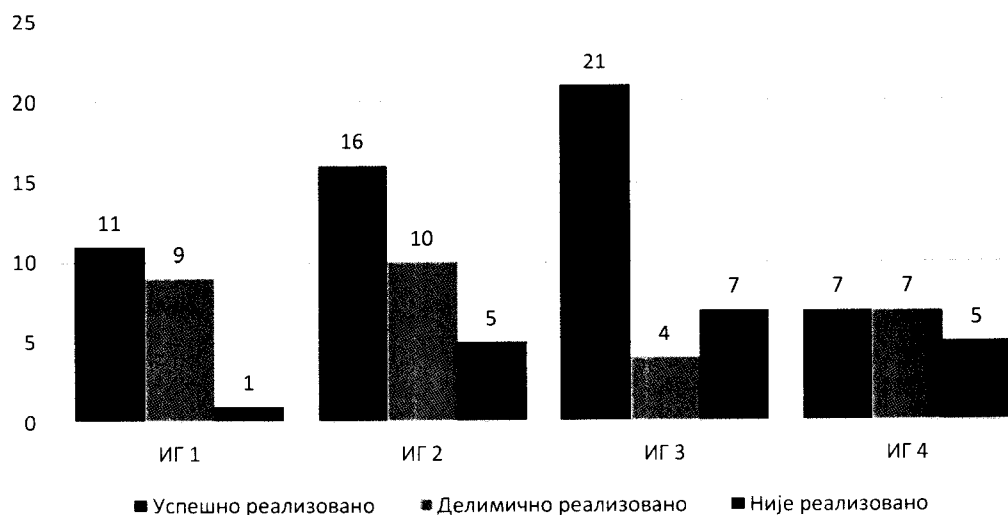
СТЕПЕН ОСТВАРЕЊА ПЛАНИРАНИХ РЕЗУЛТАТА ЗА 2023. ГОДИНУ

Графикон 1. Степен реализације резултата планираних за 2023. на нивоу целог АПСПВ-а

Извор: обрачун РСЈП

Графикон 2. Степен реализације резултата планираних за 2023. по имплементационим групама

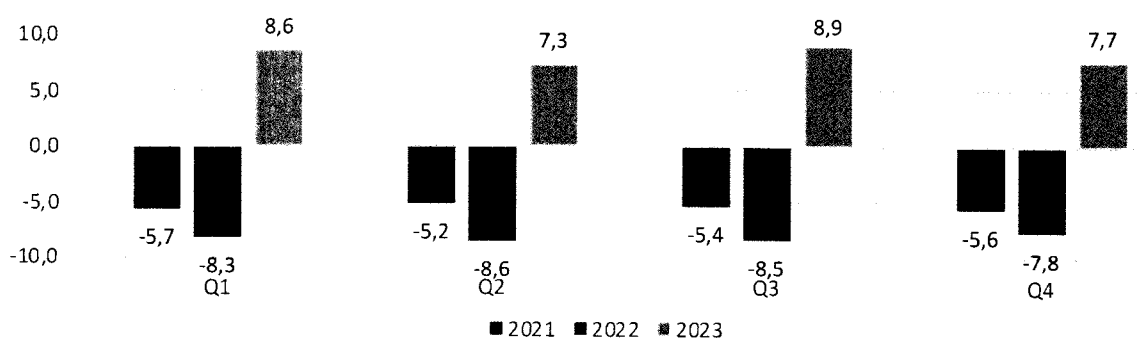

Извор: обрачун РСЈП

ИМПЛЕМЕНТАЦИОНА ГРУПА 1 ОДРЖИВОСТ

Пољопривредна производња у Србији је током 2023. године остварила **висок раст** упркос бројним изазовима са којима се сектор пољопривреде суочио током године. То је превасходно резултат повећања производње касних усева (кукуруза, шећерне репе, сунцокрета и соје), као и ниске основице из 2022. године. Раст БДВ пољопривреде био би и виши, да није било неповољних временских услова који су довели до нижег рода воћа, као и избијања епидемије афричке куге свиња.

Графикон 3. Стопа реалног раста БДВ пољопривреде, %

Извор: Републички завод за статистику

Влада Републике Србије наставила је са подстицајима за **набавку опреме за наводњавање пољопривредног земљишта**. Подршка је пружена пољопривредним газдинствима укупне обрадиве површина 9.407 ха. Такође, настављена је реализација пројекта "Развој система за наводњавање - I фаза" (финансираног из фонда Абу Дабија) са 77,84% реализације финансијских средстава у децембру 2023.године.

Подршка је повећана и за **произвођаче органске хране**. Износ подстицаја по хектару за 2023. за органску биљну производњу и сточарску производњу повећан је на 63.000 РСД/ха, односно три и по пута је већи у односу на претходну годину. Израђен је Нацрт новог закона о органској производњи чије се усвајање очекује у 2024. години.

Извоз вина из Србије износи 16,2 мил. ЕУР у периоду јануар-септембар 2023, што представља раст од 32,6% у односу на исти период 2022. године.

У склопу мера државе за **подстицање сточарства и нарочито производње млека**, премија за млеко повећана је на 19 РСД за литар од другог квартала 2023. године (претходно износила 16 РСД за литар). Уведени су и подстицаји за женску телад од квалитетних приплодних крава првотелки у износу од 25.000 РСД по грлу.

Постигнут је напредак у **дигитализацији пољопривреде**. Портал **еАграр** постао је функционалан и до краја 2023. године је на порталу регистровано 91,2% пољопривредних газдинстава. Дигитализовано је 26 услуга у области пољопривреде. Институт БиоСенс развио је бесплатну дигиталну платформу АгроСенс, која омогућава пољопривредницима вођење дигиталне књиге поља, анализу сателитских слика и праћење временских услова, чиме се доприноси ефикаснијем управљању ресурсима и повећању продуктивности.

У току је израда нове Стратегије развоја пољопривреде, за шта МПШВ има експертску подршку ФАО.

Србија је у апсорпцији ИПАРД II средстава остварила **напредак**. Европска комисија је на захтев Владе РС продужила рок за исплату средстава по позивима из ИПАРД II програма за још једну годину, односно до краја 2024. године и укупна вредност ове алокације износи 45 мил. ЕУР. Закључно са 29.12.2023, проценат повучених ИПАРД II средстава у односу на расположива средства ЕУ достигао 46,7%, са укупном исплаћеном подршком ЕУ од 74.013.935 ЕУР.

Значајно су оснажени и људски капацитети Управе за аграрна плаћања (УАП). Постављен је директор на период од пет година, чиме је и отклоњена значајна институционална препрека за продужење рока за исплату ИПАРД II средстава. Јавни конкурс за попуњавање 17 извршилачких радних места (за 32 извршиоца) је успешно окончан у децембру 2023. године.

Усвојени су правни акти као предуслов за успешну апсорпцију средстава из **ИПАРД III програма**. Закон о потврђивању Оквирног споразума о финансијском партнерству између Републике Србије и Европске комисије (ЕК) утврђује правила за спровођење финансијске помоћи ЕУ у оквиру Инструмента за претприступну помоћ (ИПА III). Поред тога, усвојен је и Закон о потврђивању Секторског споразума између Владе Републике Србије и ЕК који се односи на механизме примене финансијске помоћи у оквиру ИПАРД III програма, специјално намењеног подршци програмима руралног развоја.

У циљу одрживог развоја и **унапређења шумарства** у току 2023. године **пошумљено је 516,19 ха површина до краја новембра 2023**. У сврху проширења површина доступних за пошумљавање, Управа за пољопривредно земљиште идентификовала је око 17.000 ха државног пољопривредног земљишта које није у закупу и које би могло бити коришћено у ове сврхе. Јавно предузеће „Србијашуме“ је, на препоруку Владе РС, а у циљу побољшања квалитета ваздуха израдило у септембру 2023. године Пројекат за пошумљавање земљишта површине 450,72 ха. Након детаљног прегледа и у сарадњи са локалним самоуправама (на територији 10 ЈЛС) ово земљиште је идентификовано као погодно за пошумљавање, и у наредном периоду предстоји расписивање јавног позива за реализацију овог пројекта.

Влада РС доделила је средства у износу од готово 100 мил. РСД за пошумљавање у 2023. и потписани су уговори са 53 ЈЛС. У циљу побољшања приступа шумским ресурсима и ефикасности управљања шумама, током 2023. године (до краја новембра 2023), **изграђено је, реконструисано и санирано укупно 150,31 км шумских путева**.

Обезбеђено је стабилно снабдевање домаћег тржишта енергијом и енергентима. Током 2023. године дошло је и до **стабилизације и унапређења снабдевања термоелектрана домаћим угљем** који је на крају 2023. године чинио **90%** потрошње термо-електрана. Настављена је изградња **ТЕ Костолац Б3 снаге 350 MW**. Њено пуштање у рад очекује се у другом кварталу 2024. године, чиме ће укупан производни потенцијал достићи 9.234,5 MW.

Имајући у виду глобалне енергетске изазове који су изазвани геополитичким тензијама, Влада РС је током 2023. године активно радила на диверсификацији извора снабдевања Србије енергентима. **Пуштен је у функцију гасни интерконектор са Бугарском у децембру 2023. године**. Такође, у току је припрема просторно планске документације за изградњу гасног интерконектора са Северном Македонијом, а планирано је да радови буду почети у четвртм кварталу 2025. године. Током претходне године настављено је и са развојем гасне мреже, па је број нових прикључака за период јануар–новембар износио 7.100.

Настављени су и радови на **изградњи стратешких капацитета за складиштење резерви енергената** у Смедереву, где се приводе крају радови на изградњи резервоара P23 и P25 чији је степен реализације на крају 2023. године износио 99,9%, као и на изградњи резервоара P24 и P26, чији је степен реализације износио 90,25%. Рок за завршетак грађевинских радова је јун 2024. године, док је рок за стављање у функцију децембар 2024. године.

У циљу повећања складишних капацитета Србије, за смештај обавезних резерви нафте, Републичкој Комисији за јавно-приватно партнерство је у децембру 2023. године, поднет на одобрење предлог Студије јавно-приватног партнерства за изградњу складишних капацитета (резервоара) запремине 680.000 м³ за смештај 575.000 тона нафте и деривата нафте. Циљ је повећање нивоа обавезних резерви са постојећих 257.231 тона „живе робе“ на 850.000 тона колико ће минималне потребе обавезних резерви Србије износити у 2028. години.¹

Помак је направљен и када је реч о **нивоу доступних резерви нафте и нафтних деривата који је достигао 38 дана** у 2023. Планира се да ниво резерви током 2024. године достигне 60 дана, што је у складу са преузетим обавезама из ССП и Директивом Савета 2009/119/EЗ².

Губици у дистрибутивном систему у 2023. су смањени на 10,85 % са 11,22% колико су износили 2022. године. Како би се губици даље смањивали, потписан је и уговор са Schneider Electric за аутоматизацију средње напонске мреже, што ће додатно смањити губитке који нису техничке природе. У истом циљу, у 2023. години извршена је замена 2 енергетска трансформатора 110/x kV (ТС Ниш 3 и ТС Златибор 2). Обезбеђена су средства и уговорена је испорука 4 енергетска трансформатора 110/x kV за 2024. годину, а обезбеђена су донаторска средства и потписан уговор за испоруку још 5 енергетских ових трансформатора. Удео паметних бројила тренутно износи 3,23%, а у току је имплементација оквирног споразума за 470.305 паметних бројила из ЕУ средстава, чијом уградњом ће удео паметних бројила достићи скоро 15%. Такође, у току је и међународни тендер за још око 200.000 паметних бројила из кредитних средстава, а у другој половини године се очекује још један међународни тендер за преко 400.000 паметних бројила.

Прелазак на обновљиве изворе енергије (ОИЕ) је један од приоритета Владе РС па је на крају 2023. године инсталисана снага новоизграђених и на мрежу прикључених електрана које користе ОИЕ износила 2.983,4 MW. Током године успостављен је и систем доделе подстицајних средстава за изградњу електрана на ОИЕ. Кроз овај систем, додељени су подстицаји за производњу електричне енергије из ОИЕ за 425,2 MW нових капацитета, чија укупна инсталисана снага износи 715,89 MW.

У току су велике инвестиције у циљу **заштите природе и одрживог управљања отпадом**. Фокус је на смањењу броја несанитарних и дивљих депонија, као и на изградњи регионалних центара за управљање отпадом. Завршена је реализација пројекта „Успостављање примарне сепарације комуналног отпада у 4 региона за управљање отпадом: Дубоко, Срем-Мачва, Панчево и Пирот“. Набављена је опрема и подељена ЈЛС, а дистрибуција исте крајњим корисницима је још увек у току. У пројекат Програм чврстог отпада у РС укључено је 6 регионалних центара за управљање отпадом (Пирот, Ужице, Уб, Нова Варош, Сомбор и Сремска Митровица). У плану је укључивање још два регионална центра (Нови Пазар и Инђија) у 2024. години када је планирана III фаза овог Програма, која ће обухватити и завршетак изградње РЦ из II фазе. Започети су радови на изградњи регионалног центра за управљање отпадом Каленић (Уб). Из буџета РС се финансира и **затварање и санација несанитарних депонија** у Пожеги, Руми, Зрењанину и Шапцу.

У циљу стварања подстицајног окружења за **развој циркуларне економије** и подршке зеленој транзицији, локалне самоуправе израђују мапе пута за циркуларну економију, што ће допринети формирању одрживих заједница. У припреми су Мапе пута за циркуларну економију за четири локалне самоуправе: Сомбор, Панчево, Бујановац и Медвеђа. Додељено је 13 циркуларних ваучера у износу од 10 хиљ. УСД који представљају финансијски подстицај за унапређење сарадње научно-истраживачког сектора и привреде, а кроз акцелератор је финансирано 16 пројеката привреде и локалних самоуправа за иновативне идеје које доприносе циркуларној транзицији.

¹ Процена Управе за резерве енергената, имајући у виду константан пораст потрошње, који ће се вероватно наставити с обзиром на очекиван развој привреде, пораст страних инвестиција, раст животног стандарда, тенденцију коришћења вештачке интелигенције као и развојну политику Владе РС.

² ПГ 15, обавезе које је Србија као чланица Европске енергетске заједнице преузела.

Створени су предуслови за дигитализацију за 5 административних поступака из области процене утицаја на животну средину. У другом кварталу 2024. године очекује се да услуге буду доступне привреди на Поратлу еУправа.

У циљу очувања биодиверзитета наставља се са повећавањем површина под заштитом. Површина под заштићеним подручјима је повећана са 7,99% на 8,62% територије Србије и идентификовано је 472 заштићена подручја. Проглашено је шест нових заштићених подручја у току 2023. године, и то: Предео изузетних одлика „Долина Пчиње“, Специјални резерват природе „Увац“, СП „Дубочка пећина – Гаура Маре“, СП „Вражји камен - Просечник“, ПИО „Планина Цер“ и ПИО „Потамишје“.

Настављено је са реализацијом пројеката **замене котлова у домаћинствима** који се финансирају средствима из буџета РС, и замењено је 696 котлова. Завршени су пројекти реконструкције 5 објеката у јавној својини, а који су за предмет имали замену постојећих котлова котловима на биомасу и то у: Свилајнцу, Љубовији, Бољевцу, Гаџином Хану и Трговишту. У току је и спровођење пројеката реконструкције у 2 објекта у јавној својини, у којима ће се постојећи котлови заменити котловима на биомасу у Нишкој Бањи и Ћићевцу. Очекује се да се у грејној сезони 2023/2024. повећа број корисника услуга којима се наплаћује утрошена енергија по потрошњи. Тренутно, наплату по потрошњи врши само топлана у Малом Зворнику, док топлана у Новом Пазару наплату по потрошњи врши код 30% потрошача.

У циљу **повећања употребе алтернативних горива** и смањења употребе фосилних горива, МЗЖС је по јавном конкурс доделило средства у износу од 99,5 мил. РСД за 19 ЈЛС за суфинансирање реализације пројеката смањења загађења ваздуха у РС из индивидуалних извора у 2023. Такође, субвенционисана је куповина 1172 електрична и хибридна возила. У циљу повећања употребе алтернативних горива, ЈП Путеви Србије расписало је јавну набавку за 10 електропуњача за електрична и хибридна возила, од планираних 24 у 2023. години. Формирана је Радна група за успостављање и спровођење механизма подршке из јавних средстава за deregистрацију/отпремање најстаријих Еуго 1, 2 и 3 дизел путничких возила и лаких теретних возила (изузев N3), као и EURO I, II и III дизел аутобуса у рециклажне центре.

У циљу побољшања квалитета ваздуха, приводе се крају радови на **пројектима одсумпоровања** у ТЕ Никола Тесла А на блоковима А3-А6, док се радови у ТЕ Никола Тесла Б на блоковима Б1-Б2 настављају и очекује се њихов завршетак у 2025. години. У ТЕ Никола Тесла А су завршена функционална испитивања и у току је примопредаја постројења.

Влада је наставила улагања у **изградњу система за управљање и пречишћавање отпадних вода**. У току је реализација пројеката пречишћавања отпадних вода у Краљеву и Нишу и проширење мреже у Нишу, Лесковцу, Горњем Милановцу, Рашкој и Пећинцима. Изграђена инфраструктура за управљање и пречишћавање отпадних вода између осталих обухвата и реализацију пројекта „Сакупљање и пречишћавање отпадних вода у Граду Нишу“ који представља највећи инфраструктурни пројекат у области заштите животне средине, укупне вредности преко 87 мил. ЕУР и капацитета 286 хиљ. еквивалент становника. Истим је планирана изградња постројења за пречишћавање отпадних вода као и постројења за прање филтера у фабрици воде Медијана, али и изградња 46,6 км канализационе мреже. **Изграђено је 20,3 км канализационе и колекторске мреже до краја 2023. године.**

У току је и припрема техничке и тендерске документације за 14 пројеката изградње постројења за пречишћавање отпадних вода са пратећом инфраструктуром (Бечеј, Бела Паланка, Бачка Паланка, Болевац, Бач, Апатин, Прибој, Нова Варош, Пећинци, Осечина, Сечањ, Ваљево Дивчибаре). У циљу унапређења мониторинга квалитета површинских и подземних вода **реализоване су набавке опреме за контролу квалитета вода** у 3 регионалне станице: Шабац, Рашка и Грделица, као и набавка опреме за Агенцију за заштиту животне средине **за мониторинг квалитета воде за специфичне полутанте** у вредности од 1,7 мил. ЕУР.

Неостварени резултати

У реализацији пројеката електрификације поља било је бројних кашњења, а највећи део средстава је преусмерен за накнаду штете изазване афричком свињском кугом.

Препоруке за наставак праћења остварења резултата у наредном АПСПВ

- Направити план и спроводити пројекте електрификације поља;
- Наставити са унапређењем функционалности платформе еАграр;
- Наставити са пружањем подршке за набавку опреме за наводњавање;
- Наставити са пружањем подршке за развој сточарства;
- Наставити са пројектима пошумљавања и изградње шумских путева;
- Наставити са смањењем губитака у дистрибутивној мрежи;
- Наставити са изградњом капацитета за производњу ел. енергије;
- Наставити са подстицањем изградње капацитета за производњу ел. енергије из ОИЕ;
- Наставити пројекте за пречишћавање отпадних вода и управљање отпадом;
- Наставити са спровођењем пројеката за смањење загађења ваздуха;
- Наставити набавку електропуњача за електрична и хибридна возила;
- Наставити са припремом и усвајањем аката за стављање под заштиту нових подручја;
- Наставити активности на ширењу система даљинског грејања у ЈЛС и реализацију пројеката одсумпоравања у ТЕ Никола Тесла, ради побољшања квалитета ваздуха.

ИМПЛЕМЕНТАЦИОНА ГРУПА 2 ИНОВАЦИЈЕ И ДИГИТАЛНО ДОБА

У циљу унапређења **предшколског васпитања и образовања** (ПВО), обезбеђено је 4.500 нових места у предшколским установама, кроз изградњу нових објеката и адаптацију старих просторија у ЈЛС, док је обучено 10.210 практичара за квалитетну примену Основа програма ПВО, у 2023. години. Такође, **укључено је 3.800 деце из осетљивих друштвених група** посредством флексибилних полудневних програма.

Утврђен је начин идентификације, вођење евиденција, израда плана транзиције и **праћење успешности ученика/ца са изузетним способностима**, као и пружање подршке наставницима и родитељима. Припремљено је 5 програма за подршку деци са изузетним способностима. Платформа „Такмичари генерације” израђена је у циљу промоције најбољих ученика генерације.

Створени су услови за оснивање 20 нових **ученичких задруга у основним и средњим школама**, и обезбеђена су финансијска средства за 17 школа (тј. ученичких задруга) из буџета РС, у укупној вредности од 8 мил. РСД.

Настављен је рад на унапређењу **националне платформе „Чувам те” за превенцију и сузбијање насиља које укључује децу**. Креиран је део који се односи на успостављање система за онлајн пријаву сваког облика насиља које укључује децу. На платформи Чувам те, путем формулара, подносилац може да остави податке као што су: починилац насиља, жртва насиља, локација где се догађај десио, датум и време догађаја, да ли је догађај већ пријављен одређеној установи/органу и сл. На основу унетих података и у складу са проценом ситуације насиља и Општим протоколом за заштиту деце од насиља, тријажни тим пријаве даље упућује установама образовања и васпитања, центрима за социјалну и здравствену заштиту, полицији и тужилаштвима, а које даље поступају у складу са својим надлежностима. Путем ове платформе пријављено је 807 ситуација у којима су деца извршила или претрпела насиље од стране друге деце или одраслих, за период мај – децембар 2023. године. Од 807 пријављених ситуација насиља, креирано је и прихваћено од стране установа 973 захтева за поступање, од којих је 531 решен. Укупно 54 % пријава које су поднете путем платформе упућено је установама образовања и васпитања.

Настављено је унапређење система дуалног образовања. Развијено је 7 нових дуалних образовних профила за школску 2023/2024. годину, те је до сада укупно развијено 73 образовна профила. Знатно се повећао и број компанија које учествују у систему дуалног образовања на 950 компанија (700 у 2022. години). Акредитовано је 46 студијских програма који се реализују на 11 високошколских установа (ВШУ) у сарадњи са 99 компанија. Уведена је финансијска подршка за помоћ школама и привреди ради школовања ученика који су уписани на трогодишње и четворогодишње дуалне образовне профиле за дефицитарна занимања.

Регистар НОКС³ повезан је са европским порталом квалификација и тиме је осигурана транспарентност и упоредивост система квалификација на националном и међународном нивоу.

Закључена су споразуми о **признавању професионалних квалификација** (о признавању академских квалификација, о међусобном признавању професионалних квалификација за лекаре, стоматологе, архитекте и грађевинске инжењере и о слободи кретања и боравка грађана, тј.

³ Национални оквир квалификација Републике Србије (НОКС) интегрисан је систем квалификација за целоживотно учење који обухвата све нивое и врсте квалификација, без обзира на животно доба у коме се оне стичу и начин њиховог стицања (формално или неформално образовање).

узајамном признавању личних карата⁴) којима треба да се додатно подстакне мобилност рада у региону Западног Балкана.

У завршној фази је **интеграција Јединственог информационог система просвете - ЈИСП са Националним акредитационим телом**, што ће уредити и условити процес акредитације ВШУ.

Влада РС је наставила рад на **унапређењу безбедности деце у саобраћају**. Током 2023. године, откривено је 50.176 саобраћајних прекршаја у зонама школа и одржана су 4.534 предавања у образовним установама на тему безбедног учешћа деце у саобраћају. Усвојеним изменама Закона о безбедности саобраћаја уведене су мере за повећање безбедности учесника у саобраћају. Усвојена је и Стратегија безбедности саобраћаја РС за период од 2023. до 2030. године, како би се до 2030. године смањио број погинулих и тешко повређених лица за 50% до 2030. године, у односу на 2019. годину као и да до 2030. године не буде погинуле деце у саобраћају - Визија нула.

Настављене су реформске активности на унапређењу и транспарентности рада јавне управе, кроз дигитализацију услуга. Усвојен је правни оквир за примену **електронске писарнице „еПисарница“**⁵. До краја 2023. године, еПисарницу као софтверско решење користило је 160 ОДУ, а пуна примена се очекује у 2024. године. За успостављање **еАрхива** у току је спровођење последње две од шест фаза: „Инсталација и конфигурисање система“ и „Интеграција и тестирање система, обуке и документација“. **Централни регистар становништва (ЦРС)** користи 164 ОДУ, а проширени су и капацитети **Државног центра за чување података у Крагујевцу**. Како би се **успоставио Метарегистар**, поред Каталога органа који је у фази тестирања, у припреми је и Речник појмова који ће обезбедити неопходну семантику за формирање садржаја службених евиденција и регистара. Унапређена је услуга **еДостава** и сви органи су у фази преласка на нови систем. У циљу успостављања система **еАкцизе** дигитализована су 2 поступка (подношење захтева за добијање акциза и подношење захтева за акцизну дозволу).

На **порталу регистра административних поступака (РАП)**, који представља јединствено место на коме се могу пронаћи све информације о свим поступцима које спроводе органи јавне управе, **објављено је 659 поступака намењених грађанима**. Проширене су функционалности РАП за попис поступака ЈЛС и успостављена је инфраструктура која омогућава да ЈЛС самостално управљају својим регистрима (уписано је 57 модела поступака које спроводе ЈЛС и кроз систем пуштено на 160 регистара). **РАП је проглашен за једну од три најбоље иновације у јавној управи у Европи и добитник је Европске награде за јавни сектор (EIPA/EPISA) у конкуренцији 79 извршних иноваторских достигнућа**. Ово је први пут да је једна земља Западног Балкана добила овакво престижно признање.

Унапређене су постојеће функционалности и развијене нове – додатне функционалности у оквиру портала **еКонсултације**, које су тренутно у фази тестирања. Омогућено је прецизно и јасно спровођење свих метода консултација и јавне расправе на начин прилагођен заинтересованим учесницима и извештавање о квалитету спроведених консултација и јавних расправа за прописе и документе јавних политика. Нове функционалности Портала развијене су и за ЈЛС за акте из њихове надлежности.

Како би се омогућило **издавање јединствене дозволе за боравак и рад страним држављанима у Србији** и тиме убрзао цео поступак у вези са боравком и радом страних држављана, измењен је Закон о странцима. Успостављен је Јединствени веб портал за странце (www.welcometosrbia.gov.rs)

⁴ Споразум је проширен са новим процесом признавања професионалних квалификација за медицинске сестре, докторе ветеринарске медицине, фармацеуте и бабице, у 2023. години.

⁵ Усвојена је Уредба о канцеларијском пословању органа државне управе, Уредба о класификацији документарног материјала са роковима чувања и Упутство о канцеларијском пословању органа државне управе.

који ће садржати све информације у вези са уласком, боравком и радом странаца у Србији и који представља јединствену приступну тачку преко које се врши подношење захтева за привремени боравак, визу и јединствену дозволу за привремени боравак и рад. Поступак издавања јединствене дозволе за привремени боравак и рад је дигитализован.

У погледу **унапређења капацитета запослених у јавној управи**, кроз програме Националне академије за јавну управу обучено је само у 2023. години 23.777 службеника јавне управе, развијено је 47 програма обука у области иновација и јавних услуга и 65 програма обука у области дигиталне трансформације и употребе података. У циљу побољшања квалитета пружања услуга израђена је методологија за спровођење истраживања задовољства корисника (грађана и других субјеката) радом органа јавне управе у сврху утврђивања приоритетних области стручног усавршавања запослених у органима јавне управе.

У циљу **јачања здравственог система и подизања нивоа здравствене заштите становништва**, иако се нису спроводили организовани скрининзи, **циљани превентивни прегледи** спроводили су се и током 2023. године како би се наставило са подизањем свести грађана о значају превентивних прегледа. Превентивним прегледима дојке обухваћено је 20.885 жена у 40 општина, закључно са октобром 2023. године. Додатних 14.500 жена прегледано је мобилним мамографом (закључно са новембром 2023. године). Превентивним прегледима грлића материце обухваћено је 65.587 жена, а превентивним прегледима дебелог црева обухваћене су 67.363 особе из популације старости 50–74 година. У току је рад на неколико пројеката из области здравства (употреба вештачке интелигенције за помоћ у читавању мамографских снимака и дијагностици рака дојке и у раној дијагностици ретких болести у КЦС, УДК у Тиршовој и КБЦ Земун, у сарадњи са Институтом за ВИ Србије).

У циљу испитивања утицаја генетских карактеристика на развој хроничних болести и наследних поремећаја, почет је пилот пројекат **ДНК скрининг** намењен млађој популацији између 18 и 40 година.

Како би се интегрисали сви сервиси у систему здравства, у претходном периоду је интензивирао рад на даљој **дигитализацији и успостављању Републичког интегрисаног здравственог информационог система (РИЗИС)** који представља основ за вођење **еКартона**. Сви еСервиси у здравству треба да буду део РИЗИС-а. Новим Законом о здравственој документацији и евиденцијама у области здравства, предвиђено је да се повежу архиве свих здравствених институција у јединствени систем података, да се успостави еКартон и Регистар генетичких и биомедицинских података. Са циљем да се унапреди развој и примена нових биотехнологија, Законом о здравственој документацији и евиденцијама у области здравства, успостављен је Регистар генетичких и биомедицинских података, и предвиђено је успостављање тела за поновну употребу података. Закон је усвојен у новембру 2023. године, а ове одредбе ће се примењивати од 1. јануара 2025. године. Овим законом створени су и услови за интеграцију цивилног и војног система, чиме ће еСервиси постати доступни и војним осигураницима.

У КЦ Србије завршене су активности на реконструкцији Клинике за инфективне и тропске болести, а за изградњу нове зграде клинике израђено је идејно решење. Настављени су и радови на реконструкцији и изградњи и других клиника у оквиру КЦ Србије: реконструкција Клинике за ОРЛ дерматовенерологија, Института за хигијену здравља 2, док је реконструкција главне зграде Клинике за ОРЛ и МФХ, као и Поликлинике за ОРЛ И МФХ у фази пројектовања. Касни реконструкција Клинике за хематологију, алергологију и гастроентерологију. Изградња болнице Тиршова 2 је у фази доделе уговора најбољем понуђачу. У **КЦ Војводине** пројектна документација за реконструкцију и доградњу одобрена је за Клинику за неурологију и психијатрију и Поликлинику. Завршетак пројекта **КЦ Крагујевац** и добијање грађевинске дозволе планиран је за април 2024. године.

Одрживо финансирање научноистраживачке делатности реализовало се преко Фонда за иновациону делатност (ФИД), Фонда за науку РС (ФН) и Хоризонта Европа (ХЕ) током 2023. године.

ФИД је у 2023. години одобрио 18 пројеката научноистраживачким организацијама за трансфер технологије, у вредности од 42,8 мил. РСД. Кроз Програм подизања капацитета регионалних иновационих стартап центара у сарадњи са научно технолошким парковима, подржано је 23 регионална иновациона стартап центра у укупном износу од 114,9 мил. РСД. Такође, у 2023. години, завршена је реализација 154 иновациона ваучера у вредности од 92,4 мил. РСД и додељено нових 115 иновационих ваучера у вредности од 71,9 мил. РСД.

ФН отворио је позиве за три програма (Промис 2023, Дијаспора 2023 и Доказ концепта) у вредности од 7,2 мил. ЕУР. Одобрио је финансирање за 163 научноистраживачких пројеката у вредности од 34,5 мил. ЕУР.

Успостављен је национални информациони систем научноистраживачке делатности **еНаука**. Као део регистра еНаука, успостављени су Регистар истраживача и Регистар научноистраживачких организација, на којима се могу пронаћи подаци о истраживачима и акредитованим научноистраживачким организацијама (НИО) у Србији. У Регистру еНаука, евидентирано је 19.920, односно 2.999 истраживача на 1 мил. становника у Србији, 206 НИО и 704.018 научних радова. Дигитализована су 2 поступка: акредитација НИО и избор у звање.

Фонд за младе таленте реализовао је Конкурс за стипендирање најбољих студената у РС за школску 2022/2023. годину као и Конкурс за стипендирање студената студија другог и трећег степена на водећим светским универзитетима за школску 2023/2024. годину. Број студената на универзитетима у земљи и иностранству којима је додељена стипендија износи 1.882. Такође, стипендистима је омогућено да након завршетка студија, добију прилику да обављају стручну праксу или да се запосле у органима јавне управе.

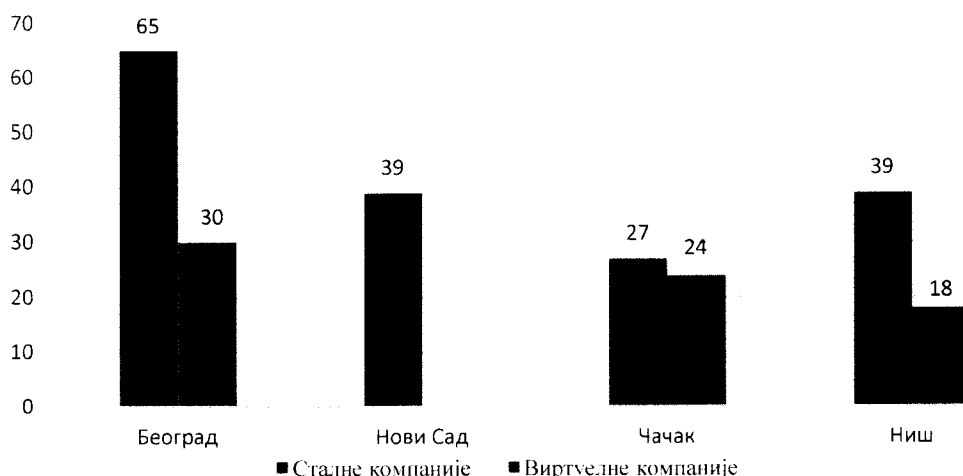
У погледу обима и квалитета научне продукције, објављено је 9.200 научних резултата тј. 1.385 радова на 1 мил. становника у РС. Укупно 129 пријава патената је поднето за испитивање у националном поступку у 2023. години.

Нова зграда Института БиоСенс отворена је у Новом Саду, у априлу 2023. године.

За изградњу научно технолошког центра **БИО4 кампус** у Београду одобрен је зајам у вредности од 200 мил. ЕУР. Влада РС је потписала архитектонске уговоре са представницима 6 факултета универзитета у Београду, 9 института, Научно технолошким парком Београд који ће бити будући станари БИО4 кампуса, као и велике биотехнолошке и фармацеутске компаније које раде на развоју лекова, производа за пољопривреду и заштиту животне средине. У току је изградња објекта **Центра за истраживање на матичним ћелијама**.

Број компанија чланица у НТП убрзано расте и на крају 2023. године је износио 242, укључујући и виртуелно чланство.

Графикон 4. Број компанија у научно-истраживачким парковима, сталне и виртуелне чланице

Извор: Министарство науке, технолошког развоја и иновација

ФИД је, уз подршку Канцеларије за ИТ, израдио **Регистар субјеката националног иновационог система**. Израђена је и прва тест верзија **Регистра опреме и услуга НИО**, који ће омогућити транспарентност истраживачке инфраструктуре и потпуну искоришћеност опреме, јер ће НИО имати могућност да понуде услуге држави и привреди.

У погледу **подршке развоја вештачке интелигенције (ВИ)**, Влада РС је Етичким смерницама, препоручила развој, примену и употребу поуздане и одговорне вештачке интелигенције у државном и приватном сектору. Усвојеним изменама и допунама Закона о безбедности саобраћаја на путевима, први пут се уводи појам аутономног возила и предвиђају посебна правила саобраћаја о тестирању аутономних возила. Усвојен је Правилник о условима за обављање аутономне вожње, којим се прописују услови за обављање аутономне вожње и процедура издавања дозволе за тестирање аутономног возила. Успешно је завршен и пројекат да особе са оштећеним слухом уз помоћ ВИ лакше користе железнички саобраћај.

Неостварени резултати

Још увек није успостављен систем државне матуре. Извршена је трећа проба државне матуре, иако потребна средства нису обезбеђена, због чега и сам процес није било могуће довршити. Одложен је датум спровођења државне матуре за школску 2025/2026. годину. Центар за испите (ЗВКОВ) још увек није у потпуности функционалан због недостајућих средстава, а представља предуслов за реализацију испита државне матуре.

У циљу скраћивања рока за одобравање клиничких студија за лекове у току је израда Нацрта закона о лековима, који ће цео процес одобравања клиничких студија учинити ефикаснијим. У току су и активности на ревизији листа чекања. Претварање ковид болница у палијативне центре у 2023. години касни. Ковид болница на Мишелуку (Нови Сад) обавила је пренамену и то у једном делу где је отворено Одељење за палијативну негу у којем је обезбеђено 50 кревета.

Препоруке за наставак праћења остварења резултата у наредном АПСРВ

- Наставити изградњу и реконструкцију објеката који се баве предшколско васпитним образовањем;

- Промовисати платформу „Чувам те” у циљу коришћења едукативног садржаја ове платформе у већем обиму и континуирано подизати свест ученицима, родитељима и запосленима у образовним установама о значају евидентирања сваке ситуације насиља; Такође, формирати тим који би пружао подршку школама и наставницима како да реагују када дође до одређеног вида насиља;
- Потребно је даље подизати свест ученика о њиховом безбедном учешћу у саобраћају и обезбедити безбедну пешачку инфраструктуру на трасама кретања деце до школе - тзв. „безбедне руте“;
- Наставити активности на успостављању националног информационог система у здравству са свим еСервисима;
- Скратити рок за одобравање клиничких студија за лекове и скратити листе чекања;
- Успоставити предуслове за спровођење организованих скрининга ради раног откривања рака на територији целе Србије;
- Спроводиће обуке за дигиталне вештине државних службеника, као и обезбедити техничку опремљеност радних места на нивоу ЈЛС, у циљу пуног коришћења еПисарнице.
- Наставити изградњу Иновационог дистрикта (зграда 3) државног центра за чување података у Крагујевцу;
- Обезбедити техничке услове у циљу коришћења података из ЦРС код већег броја ОДУ;
- Унапредити платформу еДозвола кроз нови конфигуратор/ генератор Поратала еУправа који обухвата нови модул за генерисање образаца.

ИМПЛЕМЕНТАЦИОНА ГРУПА 3 РАЗВОЈ

Привредна активност у Србији показала је довољну отпорност, имајући у виду изазове и неизвесности са којима се суочавала. У протеклих, више од годину дана, економија је била суочена са високим ценама хране и енергената, падом а затим опоравком производње електричне енергије из домаћих извора, слабијим растом најзначајнијих трговинских партнера и поштравањем услова финансирања. Раст БДП износио је 2,5% у 2022. години, колико се очекује и у 2023. години узимајући у обзир и даље присутне отежане околности пословања. Иако је обим спољнотрговинске робне размене смањен за 1,7% у 2023. години, истовремено дефицит бележи смањење на 11,9% БДП (чини 18,9% БДП у 2022. години). Неизвесност економских изгледа последица је даљег развоја геополитичких околности, ситуације у енергетском сектору, изгледа за раст најзначајнијих економских партнера, инфлације и неповољних услова на међународном финансијском тржишту.

Графикон 5. Реални раст БДП у 2022. години у односу на претходну годину, у %

Извор: Републички завод за статистику, Еуростат

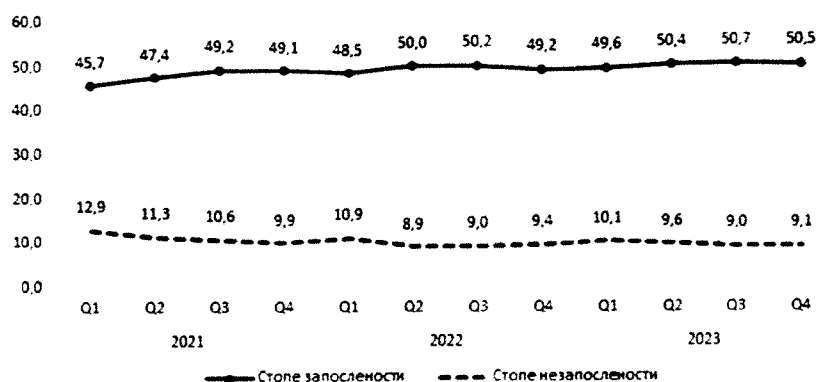
Успоравање инфлације резултат је ефеката досадашњег заоштравања монетарне политике, смањења увозне инфлације, пада инфлационих очекивања, као и ублажавања трошковних притиска. Међугодишња инфлација у Србији је додатно успорена у децембру 2023. године на ниво од 7,6%. На смањење инфлације кључно је утицало даље успоравање међугодишњег раста цена хране (првенствено прерађене), чији је допринос међугодишњој инфлацији у децембру био за 1,6 п.п. нижи него у септембру 2023. године. И међугодишња базна инфлација (по искључењу цена хране, енергије, алкохола и цигарета), забележила је пад на 6,5% у децембру 2023. године, што је за трећину нижи ниво него на крају 2022. године. Према новој пројекцији, међугодишња инфлација ће се у границе циља ($3 \pm 1,5\%$) највероватније вратити средином 2024. године, а затим ће наставити да успорава и крајем 2024. године ће се приближити централној вредности циља од 3%, што је ниво око којег ће се кретати до краја 2025. године.

Адекватност капитала банкарског сектора на крају 2023. године је износила 21,4 %, што је знатно изнад регулаторног минимума за банке који износи 8% и указује на високу капитализованост и отпорност банкарског сектора на екстерне и локалне ризике.

Укупан обим робне спољнотрговинске размене од 65,5 млрд. ЕУР чини 95% БДП оствареног у 2023. години. Укупан извоз Србије у 2023. години износи 28,6 млрд. ЕУР (3,7% више у односу на 2022. годину), од чега 18,1 млрд. ЕУР (или 63%) је извоз у ЕУ (2,2% мг). Извоз у ЦЕФТА економије од 4,7 млрд. ЕУР бележи благи пад у 2023. години (2,7% у односу на 2022. годину).

Тржиште рада у великој мери је остало отпорно на утицај геополитичких догађања. Позитивна кретања на тржишту рада огледају се у **расту запослености** (регистроване запослености, и то доминантно у приватном сектору), док се успоравање привредне активности и инфлација рефлектују превасходно на реалне дохотке и потрошњу (просечне бруто и нето зараде у периоду јануар-септембар 2023. године, реално су порасле за 1%). **Стопа запослености (15+)** од **50,5%** у Q4 2023. године бележи повећање од 1,4 п.п. у односу на исти квартал претходне године (стопа запослености жена је 45,66% а мушкараца 54,34%). **Стопа незапослености (15+)** износи **9,1%** у Q4 2023. године остварила је пад од 0,3 п.п. у односу на исти квартал претходне године. Број запослених у МСПП наставља да расте и за 4% је већи у децембру 2023. у односу на децембар 2021. године.

Графикон 6. Стопе запослености и незапослености (15+), у %

Извор: РЗС, Анкета о радној снази

Усвојен је План имплементације Гаранције за младе 2023-2026. у децембру 2023. године у циљу смањења незапослености младих са акцентом на олакшавање процеса транзиције младих из образовања на тржиште рада кроз интензивну подршку (до сада је ова транзиција трајала и до 24 месеца). Пилотирање ће бити спроведено у 3 филијале НЗС (Сремска Митровица, Крушевац и Ниш),

након чега ће се проширити на целу Србију. Стопа NEET⁶ узраста 15–24 године износи **12,8%** у 2023. години (што у односу на 2022. годину представља смањење од 0,7 п.п.), а стопа NEET код популације узраста 15–29 година је на нивоу од **15,8%**.

Основано је 12.970 привредних субјеката у 2023. години чији су оснивачи/власници млади, што представља међугодишњи раст од 1,9%. Број основаних привредних субјеката чији су оснивачи/власници млади представља 23,5% укупног броја основаних привредних субјеката у овом периоду. **Учешће запослених младих жена** у укупном броју запослених младих је **40,4%** у децембру 2023. године, што представља повећање од 0,2 п.п. у односу на исти месец претходне године. Број запослених младих жена се, на међугодишњем нивоу, повећао за 11,5%, док се укупан број запослених младих повећао за 11%.

Кроз програме подршке МСПП одобрено је 810 захтева са укупно додељеним бесповратним средствима од 2 млрд. РСД закључно са децембром 2023. године. У току је обрада још 408 захтева укупне вредности 890,8 мил. РСД.

У оквиру процеса **приватизације** успешно је окончана продаја 4 субјекта приватизације (Недељне новине АД Бачка Паланка, Технохемија АД Сремска Митровица, ИП Рад АД Београд и Славија хотели ДОО Београд) и остварен укупан приход од 27,4 мил. ЕУР, уз додатне инвестиције од 2,8 мил. ЕУР.

У циљу одрживог и ефикасног управљања привредним субјектима који су у власништву Републике Србије усвојен је Закон о управљању привредним друштвима која су у власништву Републике Србије (у септембру 2023. године). Закон ће бити у примени од септембра 2024. године, што ће омогућити спровођење политике државног власништва и власничког управљања као и унапређење система корпоративног управљања у овим привредним друштвима (тренутно их има 303).

У циљу уклањања баријера за спољнотрговинску размену постигнути су следећи резултати:

- **Уједињени Арапски Емирати:** дефинисан је обухват Споразума и концесија за трговину услугама су усаглашени, као и концесије за трговину робом.
- **Кина:** Споразум о слободној трговини је ратификован у Народној скупштини Србије, којим је предвиђено да 90,4% свих тарифних линија буде либерализовано у максималном транзиционом периоду од 15 година. Очекује се ратификација и са кинеске стране, након чега овај споразум ступа на снагу.
- **Јужна Кореја:** основана је мултиресорна Радна група за припрему преговора.
- **Египат:** договорено да првом фазом буде обухваћена само либерализација трговине индустријским и пољопривредним производима.

На основу ЦЕФТА споразума и Акционог плана о Заједничком регионалном тржишту припремљен је нови Споразум о међусобном признању професионалних квалификација на Западном Балкану за: медицинске сестре, ветеринаре, фармацеуте и бабице. Успостављени су зелени коридори који функционишу на свим прелазима између ЦЕФТА страна, а предузимају се кораци за њихово повезивање са прелазима са ЕУ.

Изменама и допунама Закона о планирању и изградњи дефинисан је **сертификат зелене градње**. Предвиђено је и да све нове зграде морају имати енергетски пасош (временско важење од 10 година) и у наредном периоду биће извршена сертификација постојећих зграда (издато је преко 3.200 енергетских пасоша у 2023. године). Остварен је напредак у скраћењу времена обраде предмета у оквиру обједињене процедуре, и поред недостатка стручних капацитета и великог броја поднетих захтева. За издавање грађевинске дозволе сада је потребно је испод 40 дана, али ће се у наредном периоду наставити са унапређењем система обједињене процедуре. Законом о изменама и допунама

⁶ Лица која су незапослена и не стичу образовање или стручно образовање.

Закон о државном премеру и катастру (октобар 2023. године), прописана је надлежност Републичког геодетског завода за **израду индекса цена непокретности** и извештаја о тржишту непокретности. Израђен је по први пут Извештај о регулисаном и делимично регулисаном систему тржишта непокретности у Републици Србији, са подацима о промету непокретности који се одвија ван оквира уређеног тржишта.

Јединствена наплата путарине са Северном Македонијом и Албанијом је успостављена у јулу 2023. године, а у току су преговори са Хрватском, Словенијом, Црном Гором и БиХ. У погледу **либерализације теретног превоза**, одржан је велики број састанака мешовитих комисија током 2023. године и постигнути су значајни резултати у погледу **повећања броја дозвола** (Немачка - повећање од 16.300 дозвола или 36%; Италија - повећање од 10.850 дозвола или 48%; Мађарска - повећање од 2.000 дозвола или 100%; Шпанија - повећање од 1.100 дозвола или 43% и Финска - повећање од 75 дозвола или 25%).

У области **културе** постигнути су следећи резултати:

- У току је опремање културно-информационог центра у Лондону;
- Покренуте су процедуре за проширење културног наслеђа Републике Србије на Листама Унеско: предата номинација за „Културни предео Бача“ и „Ковачичко наивно сликарство“ док је Архива Првог самита несврстаних земаља уписана на листу „Памћење света“⁷;
- Завршени су радови на санацији клизишта у оквиру Археолошко налазиште Бело брдо, завршена је реконструкција Централне куле Старог сајмишта;
- Радови на реконструкцији и адаптацији Народног позоришта у Суботици се приводе крају и завршетак радова је планиран за крај априла 2024. године;
- Добијени су локацијски услови за изградњу концертне дворане у Београду, а процедура за добијање грађевинске дозволе је у завршној фази;
- Добијени су локацијски услови за реконструкцију, санацију и адаптацију објекта некадашње Главне железничке станице ради пресељења Историјског музеја Србије, израђен је План и идејни пројекат техничких система заштите, као и Акт о процени ризика, заштити лица, имовине и пословања. Израђен је Идејни пројекат за потребе прибављања решења о одобрењу за извођење радова, а Пројекат за извођење радова је у завршној фази;
- У Чачку, првој Националној престоници културе у 2023. години реализовано је 70 пројеката и више од 170 догађаја са преко 140.000 посетилаца. Програми су реализовани и на отвореном простору (на градском тргу у Чачку, на обали поред реке Мораве, у градским парковима, као и на другим локацијама) који се до сада нису користили за организацију културних догађаја;
- Број посетилаца у 20 одабраних музеја и 6 археолошких локалитета⁸ у 2023. години износи 1.589.614, што је преко 360.000 посетилаца више у односу на 2022. годину.

У оквиру **дигитализације културног наслеђа и савременог стваралаштва**, израђено је 348 дигиталних водича, апликација и онлајн садржаја. На платформи Google Arts & Culture у 2023. години је објављено 13 презентација. Укупан број јединствених уноса износи 383.559 у 2023. години: од тога 38.161 података у Архивски информациони систем (АРХИС) и 345.398 дигиталних снимака у подсистему Дигитализација архивске грађе.

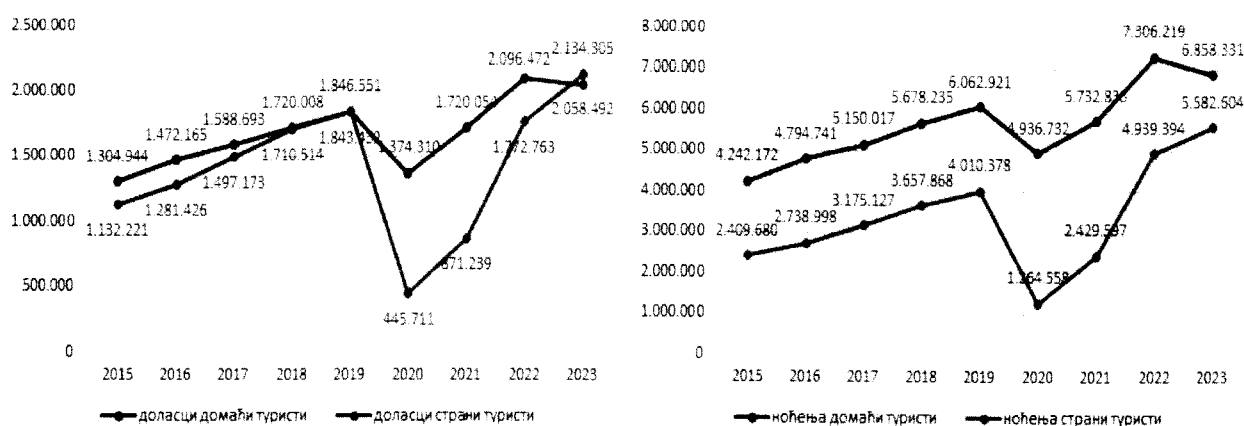
⁷ Као заједничка номинација Индонезије, Индије, Египта, Алжира и Србије.

⁸ Виминацијум; Вуков музеј Тршић; Галерија Матице Српске; Гамзиград; Етнографски музеј; Историјски музеј Србије; Лепенски вир; МК Михајло Пупин Идвор; Музеј 21 октобар Крагујевац; Музеј Војводине; Музеј Града Београда; Музеј Града Новог Сада; Музеј Југославије; Музеј Николе Тесле; Музеј примењене уметности; Музеј савремене уметности; Музеј Старо село Сирогојно; Народни музеј Аранђеловац; Народни музеј Ваљево; Народни музеј Кикинда; Народни музеј Ниш; Народни музеј у Београду; Природњачки музеј; Сирмијум; Царичин град и Голубачка тврђава

У циљу јачања **капацитета за учење српског језика у иностранству** у току 2023. године су постављена два нова лектора у Скопљу и Љубљани; Образовно-васпитни рад на српском језику је организован у још 7⁹ држава током 2023. године. Закључно са децембром 2023. године у 22 државе је 112 наставника реализовало наставу у 463 групе за укупно 8.151 ученика;

У области **туризма**, настављено је са унапређивањем Централног информационог система е-Туриста додавањем модула за туристичке агенције што ће повећати транспарентност у њиховом пословању и појачати сигурност корисника услуга. На **порталу е-Туриста** регистровано је више од 25.000 објеката за смештај и тај број свакодневно расте. Такође, израђен је нов модул за Туристичке агенције који представља јединствено место вођења евиденција свих туристичких агенција, као и једини инструмент путем кога се издају потврде о гаранцији путовања. Поред 7 постојећих, отворена су и **3 нова међународна путничка пристаништа** у Сремској Митровици и Шапцу на Сави, као и у Земуну на Дунаву. Забележено је 1.395 пристајања крузера у 2023. години, (1,5% мање у односу на 2022. годину) са 182.062 туриста (34,9% више у односу на 2022. годину).

Графикон 7. Број долазака и број ноћења домаћих и страних туриста у периоду 2015-2023. године

Извор: Републички завод за статистику

Опремљена је мултифункционална дворана "Кошутњак", најмодернији спортски објекат у региону који се простире на 3,36 ха, изграђен у складу са свим еколошким стандардима и поседује зелени кров - видиковац са природном травом. У дворани ће се одржавати тренинзи врхунских спортиста шест националних спортских савеза (рвачки, џудо, теквондо, карате, стрељачки и пењачки). Поред тога, у дворани је смештена и медицина спорта, као и терени за друге спортове са лоптом, зоне за релаксацију, теретане, заједничке просторије које су на располагању спортистима.

Неостварени резултати

Министарство привреде је припремило Предлог уредбе о утврђивању јединствене листе развијености региона и јединица локалне самоуправе која није усвојена јер нису прикупљена сва потребна мишљења органа државне управе.

Завршена је изградња недостајуће приступне комуникационе инфраструктуре у 198 руралних насеља, и то изградња мид-мајл оптичке мреже која подразумева мрежу од последње тачке комерцијалног оператора до школе, односно другог јавног објекта у насељу. Завршена је такође и изградња ласт-мајл мреже у 39 насеља (оптичке мреже од школе или другог јавног објекта у насељу до корисника). Током 2023. године започети су радови на мид- мајл мрежи у 295 насеља, а до краја

⁹ Руска Федерација, Аустралија, Нови Зеланд, Сједињене Америчке Државе, Република Кипар, Чешка Република, Република Исланд

марта 2024. године радови су започети у још 21 насељу, док су на ласт- мајл мрежи радови у току на 67 насеља. Времнски рокови издавања потребних дозвола и сагласности од стране ималаца јавних овлашћења (нпр. ЈП Путеви Србије, ЈВП Србијаводе, ЈП Србијашуме, Железнице Србије ад, ЈЛС) проузрокују одлагање извођења радова планираном динамиком.

Адаптација старе војне зграде у мултифункционални културни центар у Пироту, која је била планирана да се заврши до краја 2023. године, касни због потребе извођења додатних радова који су дефинисани анкесом уговора у новембру 2023. године.

У циљу озакоњења незаконито изграђених објеката, разматране су опције за оптимизацију и убрзање ових процедура а у циљу ефикаснијег поступања по захтевима. Створен је правни оквир за успостављање Катастра инфраструктурних и подземних објеката, а у току је израда Каталога шифара и назива, након чега ће бити започето конституисање овог катастра. У току је припрема нацрта Закона о изменама и допунама Закона о извршењу и обезбеђењу којим ће се између осталог омогућити спровођење конвалидације (спровођења уписа права својине на основу докумената насталих пре ступања на снагу Закона о поступку уписа у катастар непокретности и водова).

У циљу оснивања културно-информативних центара у Скопљу ратификован је Споразум између Србије и Северне Македоније (у априлу 2023. године).

Усвојена је Стратегија за младе у Републици Србији за период од 2023. до 2030. године која предвиђа и унапређење просторних капацитета и услуга за младе на нивоу ЈЛС. Закључени су уговори и обезбеђена су средства у износу од 180 мил. РСД са 4 града (Ниш, Суботица, Нови Пазар и Сомбор) ради успостављања омладинских центара.

Препоруке за наставак праћења остварења резултата у наредном АПСПВ

- Израдити извештај о анализи ефеката преласка на опорезивање имовине употребом модела масовне процене и података из других регистара РГЗ-а;
- Наставити са изменом правног оквира у циљу решавања питања легализације објеката;
- Усвојити Уредбу о утврђивању јединствене листе развијености региона и јединица локалне самоуправе и започети процес аутоматизације обрачуна степена развијености региона и јединица локалне самоуправе према утврђеној методологији;
- Започети преговоре са Аустријом и Француском у области либерализације теретног превоза.
- Наставити са проширењем јединственог система електронске наплате путарине;
- Реализовати покренуте иницијативе за отварање 7 лектората у Белгији, Јапану, Шпанији, Португалу, Норвешкој, Холандији и Турској;
- Наставити започете процедуре уписа нематеријалне културне баштине Србије на листу УНЕСКО;
- Пратити спровођење програма Националне престонице културе (Ужице у 2024. години);
- Изградити пристаништа у Сремским Карловцима и Великом Градишту (локација Рам).

ИМПЛЕМЕНТАЦИОНА ГРУПА 4 ПРАВЕДНИЈЕ ДРУШТВО

Република Србија се налази на **45. месту World Justice Project-a**, у димензији основна људска права - Једнак третман и одсуство дискриминације од укупно 142 земље обухваћене мерењем. Забележен је скор 0,62 и остварен благи пад у односу на 2022. године (0,63)¹⁰. Србија се налази изнад светског (0,57) и регионалног просека (0,58).

Како би успоставио **институционални оквир за праћење стања у области људских права** и за формулисање мера за унапређење, формирана су три савета: Савет за родну равноправност, Савет за сарадњу и развој цивилног друштва и Савет за праћење спровођења Стратегије превенције и заштите од дискриминације за период од 2022. до 2030. године.

Ратификован је **Опциони протокол уз Међународни пакт о економским, културним и социјалним правима**, чиме је дата могућност грађанима Србије да заштите своја права пред системом УН-а, уколико претходно исцрпљени унутрашњи правни механизми, укључујући и уставну жалбу, не дају резултате. По први пут је нека држава чланица УН-а израдила Приручник за примену Међународног пакта о економским, социјалним и културним правима са циљем да приближи значење одредби Пакта носиоцима правосудних функција, адвокатима, државним службеницима, активистима, студентима, али и другим заинтересованим лицима.

У циљу стварања предуслова за слободу изражавања и плурализам медија, усвојени су **Закон о јавном информисању и медијима и Закон о електронским медијима**. Законима се потпуније уређује јавни интерес у области јавног информисања, ближе уређује рад издавача медија и улога Савета за штампу, омогућава да процес доделе јавних средстава за суфинансирање пројеката у области јавног информисања буде транспарентнији, пружа радноправна заштита новинара и стварају предуслови за постизање веће независности и професионалности Регулаторног тела за електронске медије.

Усвајањем Закона о изменама и допунама Закона о финансијској подршци породици са децом, **предузетницима је омогућено остваривање права на остале накнаде по основу рођења и неге детета у трајању од две године за рођење трећег и сваког наредног детета и пренос осталих накнада по основу неге детета на партнера који је предузетник и који је у радном односу (запослен код послодавца).**

У току је израда **Стратегије подстицања рађања**, чије је усвајање планирано до краја 2024. године. Влада РС је у 2023. години наставила да **унапређује мере популационе политике** како би подстакла побољшање природног прираштаја. За популационе програме подршке у ЈЛС из буџета РС додељено је **400 мил. РСД бесповратних средстава**, којима је финансирано 60% проценених трошкова мера популационе политике на нивоу 52 ЈЛС. Највише је опредељено за Црну Траву за завршетак станова намењених младим брачним паровима. Влада РС је и за 2024. годину определила исти износ средстава.

Сprovedен је Програм коришћења дотација намењених за пројекте породично-правне заштите у 2023. години. За 67 удружења је пренето 210,6 мил. РСД за реализацију одобрених пројеката и то: 1) координација и спровођења политике у области демографије, 2) координација и спровођења популационе политике, 3) подршка породици и деци и 4) подршка удружењима у области заштите породице и деци. Поново је успостављена награда „Пријатељ породице“ за компаније које су на најбољи начин ускладиле рад и родитељство.

¹⁰ Извор: <https://worldjusticeproject.org/rule-of-law-index/country/2023/Serbia/Fundamental%20Rights/>

Усвојен је Правилник о методологији за обрачун неплаћеног кућног рада, којим се утврђује **методологија за обрачун неплаћеног кућног рада**, као и за обрачун вредности и учешћа неплаћеног кућног рада у бруто домаћем производу, те да лице које није здравствено осигурано по било ком другом основу, стиче право на здравствено осигурање по основу неплаћеног рада у кући.

Одржана су три друштвена дијалога у Београду, Новом Пазару и Новом Саду на тему „Како до родно осетљивог језика?“, у циљу стварања услова за примену одредби Закона о родној равноправности и родно осетљивом језику.

Направљен је **напредак у употреби Регистра „Социјална карта“**, који значајно доприноси ефикаснијем и бржем остваривању права, праведнијој расподели социјалне помоћи, али и унапређењу квалитета рада државних органа у области социјалне заштите. Грађани лакше и брже остварују права јер нису у обавези да сами прикупљају податке при подношењу захтева (70-80% грађана подноси захтев да службено лице прибавља податке уместо њих). Такође, грађани чији се подаци налазе у регистру, могу преко портала еУправа да остваре увид у своје податке, који се воде у регистру. Захваљујући овом Регистру, остварени су значајни резултати у 2023. години:

- У 129.028 случајева грађани су обавештени да могу да остваре неко право за шта нису до сада били упознати (на пример дечји додатак или право на бесплатни вртић);
- Кроз формирање 15.431 обавештења о томе да је лице преминуло, службеним лицима је омогућено да благовремено реагују на ту чињеницу и спрече даље исплате;
- Пронађени су случајеви да су лица имала исплате и након 60 дана након што су преминула (код права Додатак за помоћ и негу другог лица 4.427 лица, код права на новчану социјалну помоћ 1.134 лица, код права Услуге смештаја 308 лица);
- Разрешено је 4.247 обавештења о увећању непокретне имовине породица које користе право НСП и 41.118 обавештења о увећању прихода породица, чиме је омогућено преиспитивање услова за даље остваривање ових права;
- Број породица које користе новчану социјалну помоћ (НСП) мањи је за 21% у децембру 2023. године, а број лица која користе НСП мањи је за 22% у односу на март 2022. године (пре примене Закона о социјалној карти), што се делом може приписати тачности и ажурности података које услови за остваривање права захтевају;
- Проценат центара за социјални рад (ЦСР) који користе податке из регистра Социјална карта за потребе управног поступања је 93%, а проценат ЦСР који разрешава обавештења је 98%, што указује да се регистар користи у складу са наменом.

Општинске и градске службе, које врше поверене послове из области дечје и борачко-инвалидске заштите, још увек не користе Социјалну карту. Да би се обезбедила пуна примена Социјалне карте потребно је успоставити 180 L3VPN канал комуникације од регистра до општинских и градских служби који обављају поверене послове из дечје и борачко-инвалидске заштите и повећати брзину преноса кроз тај канал до ЦСР и установа социјалне заштите за 230 од 347 локација.

Посебна пажња посвећена је интегрисању радно способних корисника НСП на тржиште рада, кроз унапређење њихове запошљивости и постизање запошљавања укључивањем у мере активне политике запошљавања. На евиденцији незапослених на дан 31. децембар 2023. године налазило се 46.131 лице из наведене категорије, што представља удео од 11,9% у укупној регистрованој незапослености. Током 2023. године у **мере активне политике запошљавања укључено је 9.046 незапослених корисника НСП, што представља удео од 19,6% у укупном броју регистрованих незапослених корисника НСП.** Усвојен је Акциони план за период од 2024. до 2026. за спровођење Стратегије запошљавања у РС 2021. - 2026. године.

Премашена су очекивања и кад је реч о регистрацији нових **16 социјалних предузећа.**

Захваљујући бројним активностима на **сузбијању организованог криминала**, процесуирано је 15 организованих криминалних група и откривено је 9 кривичних дела из области организованог криминала, током 2023. године. Откривено је и преко 800 кривичних дела са елементима корупције. Континуирано се наставља едукација полицијских службеника.

Предузимају се припремни кораци у вези са изработом централизованог система вођења предмета у судовима, како би се овај систем успоставио до краја 2025. године.

У току је израда следећих докумената јавних политика: Стратегије за борбу против корупције са акционим планом, Предлога акционог плана 2024-2025. за спровођење Стратегије превенције и заштите од дискриминације 2022-2030, Предлога акционог плана 2024-2025. за спровођење Стратегије за родну равноправност 2021-2030, Акционог плана за праћење спровођења Стратегије развоја јавног информисања у РС за период 2020-2025. године, у периоду 2023-2025.

У току је омогућавање приступа **Регистру датих и опозваних пуномоћја** путем портала еУправе. Преостало је да ИТЕ дефинише сервисе и методе позивања сервиса. У току је рад на развоју функције провере веродостојности уверења да се против лица не води кривични поступак путем QR кода. Развијена је и нова функционалност за апликацију "Уверења", која ће омогућити генерисање QR кодова за уверења о непокреном кривичном поступку. Тестирање и пилотирање на тестном окружењу је у току.

Неостварени резултати

Припремљен Нацрт закона о потврђивању Опционог протокола уз Конвенцију о правима детета у поступку за притужбе још увек није разматран на седници Владе.

Није започета израда анализе положаја и права трансродних и интерсекс особа, која треба да укаже да ли је потребно донети нови закон или изменити одређене секторске законе ради регулисања положаја трансродних и интерсекс особа.

Законом о изменама и допунама Закона о здравственом осигурању, који је усвојен 27.10.2023. године, није омогућено предузетницама право на пун износ накнаде зараде уколико се одлуче да током трудничког одсуства не одјаве обављање делатности. Није започет рад на изменама и допунама Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање, чије је усвајање неопходно како би предузетницама по рођењу детета било омогућено остваривање права на остале накнаде на основу рођења и неге детета и посебне неге детета у бруто износу (уз постојећи нето износ уплаћивати и порезе и доприносе) и право на остале накнаде по основу рођења и неге детета у висини минималне зараде до три месеца живота детета. Неусвајањем наведених закона неће се у потпуности изједначити положај жена предузетница са женама запосленим код послодавца.

Још увек није уведен институт педагошког асистента за подршку деци и ученицима са сметњама у развоју. Припремљен је предлог две уредбе¹¹ које су неопходне за њихово запошљавање и уређивање коефицијената њихових зарада, али још увек није добијена сагласност МФИН. Спроведене су обуке за 189 полазника за будуће педагошке асистенте за рад са децом и ученицима са сметњама у развоју и инвалидитетом, чиме су створени услови да се након усвајања уредби у образовне установе које задовољавају прописане критеријуме могу запослити нови педагошки асистенти.

Касни се са усвајањем измена Кривичног законика, те још увек нису пооштрене казне за кривична дела силовања и насиља у породици и угрожавања безбедности новинара. Такође, касни се са усвајањем Породичног закона, којим треба да се забрани телесно кажњавање детета, укидање

¹¹ Уредба о изменама и допунама Уредбе о Каталогу радних места у јавним службама и другим организацијама у јавном сектору и Предлог Уредбе о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама.

закључења брака пре навршених 18 година, као и усаглашавање са одредбама Закона о спречавању насиља у породици увођењем нових облика насиља у породици и мера за заштиту жртава насиља.

Јединствена платформа за Национални криминалистичко-обавештајни систем (НКОС) инсталирана је у МУП-у. С тим у вези, започета је тестна фаза рада платформе, повезано је 5 веб сервиса МУП-а, 2 веб сервиса Пореске управе и 7 веб сервиса Управе царина. Израђена је спецификација јединствене приступне апликације НКОС-а (за реализацију задужена је Канцеларија за информационе технологије и електронску управу уз подршку СИКТ и УНОПС).

Касни се са припремом Стратегије праћења и унапређења људских права у РС за период од 2024-2030. године, и Предлога акционог плана 2024-2025. за спровођење Стратегије за стварање подстицајног окружења за развој цивилног друштва 2022-2030. године. Није започета израда Стратегије социјалне заштите.

Одустало се од надоградње Регистра завештања за дипломатско-конзуларна представништва. Утврђено је да у ДКП-овима годинама уназад није сачињено ни једно завештање у конзуларној форми.

Препоруке за наставак праћења остварења резултата у наредном АПСПВ

- Обезбедити пуну примену регистра Социјална карта;
- Успоставити национално криминалистичко обавештајни систем;
- Пратити спровођење проширене примене Регистра датих и опозваних пуномоћја;
- Имплементирати централизовани систем вођења предмета у судовима.

